

TMF MKB Mobilitet og Anlæg

Udkast - Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til opførelse af to broer i Damhussøen ved Damhusdæmningen, matrikel nr. 1 Damhussøen, København

8. juli 2021

Sagsnummer
2020-0123092

Dokumentnummer
2020-0123092-27

Afgørelse

Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen, Vand og VVM meddeler hermed dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens¹ § 65, stk. 2 til at anlægge to træbroer på henholdsvis 120 m² og 50 m² i Damhussøen.

Nærmere beskrivelse af det ansøgte fremgår af redegørelsen nedenfor og placering fremgår af fig. 1 og 2.

Vilkår

Det er betingende for denne dispensation, at

1. der må ikke placeres, flagstænger eller parasoller på broerne
2. Der må ikke placeres belysning på broerne
3. Der må ikke anvendes trykimprægneret træ
4. Evt. metaldele skal udføres i matte, ikke skinnende materialer.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristens udløb - se nærmere i afsnittet om klagevejledning nedenfor.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, kan dispensationen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet konkret bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

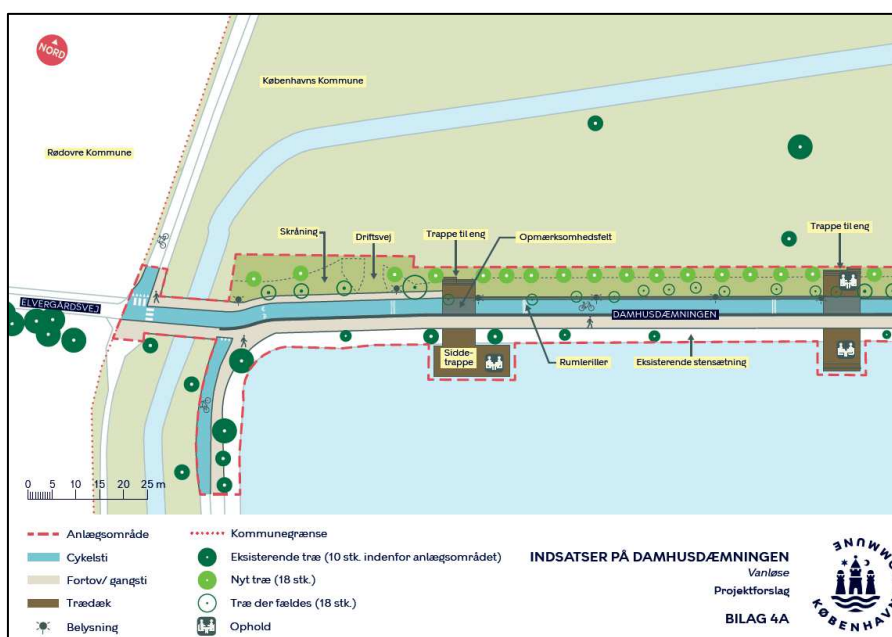
Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Vand og VVM
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Dispensation vedrører alene naturbeskyttelseslovens § 3. Andre tilladelser efter anden lovgivning kan være nødvendige.

Ansøgning

Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen, Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold har den 16. december 2020 fremsendt en ansøgning vedr. et anlægsprojekt på Damhusdæmningen. D. 1. juni har ansøger fremsendt et revideret projektforslag dateret 15. marts 2021, som udgør grundlaget for nærværende afgørelse.

Figur 1 Projektforlaget med angivelse af træbroer i Damhussøen

Redegørelse

Det fremgår af ansøgningen, at projektet på Damhusdæmningen har tre hovedformål:

- At forhøje et afgrænset forløb på dæmnings midterstykke med op til 30 cm for at klimasikre engområdet. Dette tiltag er en del af et større klimatilpasningsprojekt, der løber over mange år.
- At udvide dæmningen i bredden, idet der ønskes bedre vilkår for gående og cyklende trafikanter både på tværs og på langs af dæmningen.
- At forbedre adgang og oplevelsesmuligheder til Damhussøen.

Projektbeskrivelse

Området omkring Damhusdæmningen skal klimasikres, og derfor skal dæmningen hæves på det forløb, hvor terrænet i dag ligger lavere. Den

midterste del af dæmningen har med tiden sat sig op til 30 cm. Der etableres som led i projektet en såkaldt klimakant i beton, hvis overkant fremover vil udgøre dæmningens topkote. Dæmningstrækningen vil efter klimasikringen forløbe jævnt afsat fra klimakanten.

For at skabe bedre forhold for cyklister og gående omfatter projektet en udvidelse af både cykel- og gangsti. Sikkerheden forbedres ved, at der etableres skille- og yderrabat, der giver en bedre og sikrere opdeling af cyklister og fodgængere. To steder på dæmningen etableres såkaldte opmærksomhedsfelter, som skal give tydeligere, tryggere og sikrere passager mellem landside og sø.

Ud for disse opmærksomhedsfelter anlægges to steder på strækningen træbroer og trin, der skaber øget kontakt til søen fra dæmningen. Landværts etableres trædæk og forbedrede adgangsforhold til Damhusengen fra dæmningen. Placeringen af de ansøgte træbroer fremgår af Figur 1.

Beskrivelse af træbroer

Ansøgningen omhandler etablering af to nye træbroer på Damhusdæmningen. Nærværende afgørelse omhandler alene træbroer søværts dæmningen, da der ikke findes beskyttet natur iht til naturbeskyttelseslovens § 3 på landværts side mellem dæmningen og Harrestrup Å.

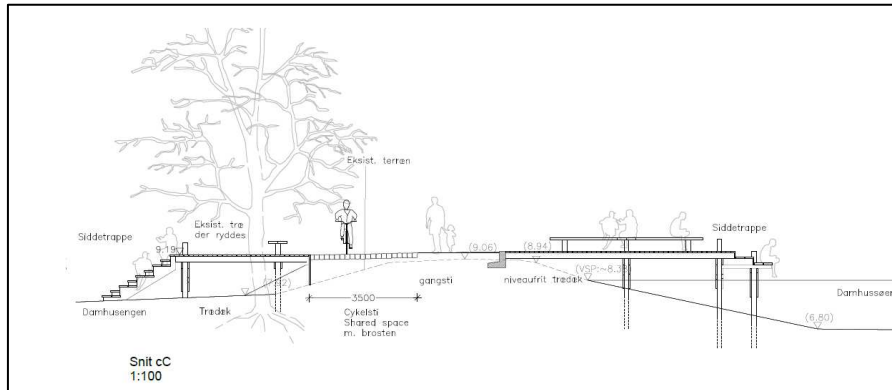
Det oplyses i projektbeskrivelsen, at træbroerne i søen har til formål at udfolde de rekreative muligheder for besøgende på Damhusdæmningen, med siddepladser til ophold. Derudover skaber de adgang og nærhed til søen og medvirker til at styre, hvor fodgængere krydser cykelstien (opmærksomhedsfelter).

Træbroerne funderes på stolper i vandet, som bores ned i jorden / søbunden uden yderligere fundamenter, og uden at der graves store huller. Det oplyses at der tidligere har været pælefunderede broer i søen, hvilket kan ses af eksisterende stolperester (Figur 6). På luftfotos kan en bro i den vestlige del af dæmningen erkendes indtil 2005.

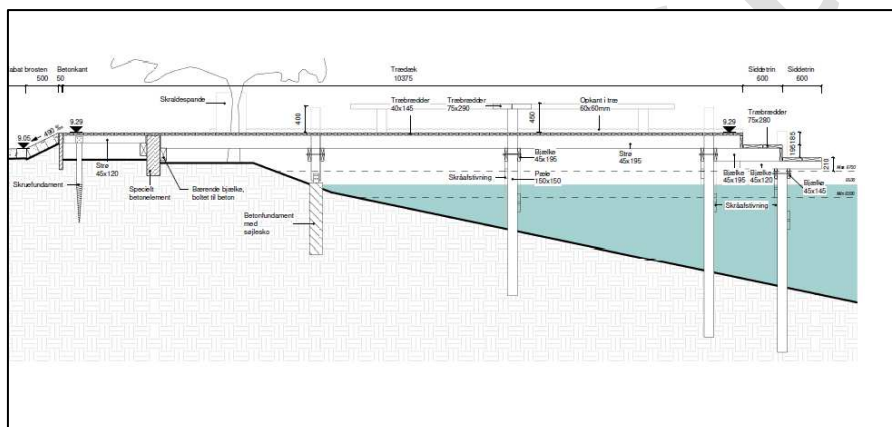
Det fremgår af projektbeskrivelsen at trædækkene er fritstående konstruktioner uden kontakt med eksisterende træer i glaciset.

Det oplyses i ansøgningen, at broerne ikke forventes at påvirke miljøet i søen nævneværdigt, da broerne pælefunderes direkte i søbunden uden betonfundament.

De pæle, der skal funderes på selve glaciset, anlægges ved udboring af et mindre hul og en lokal retablering af stensætningen.

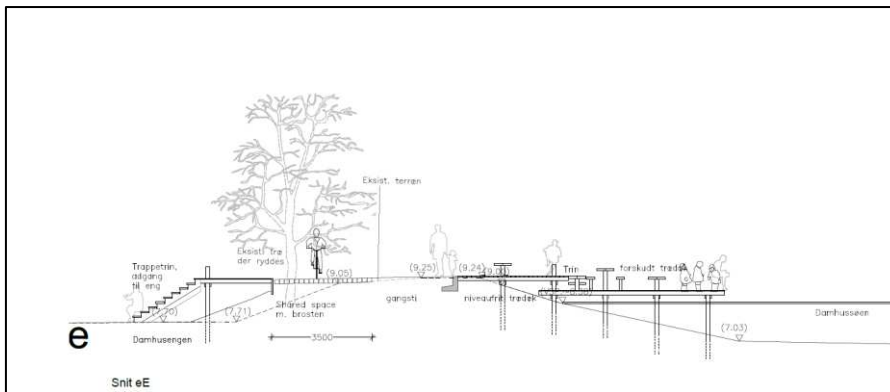
Figur 2 Dæmningens tværsnit ved østlige bro

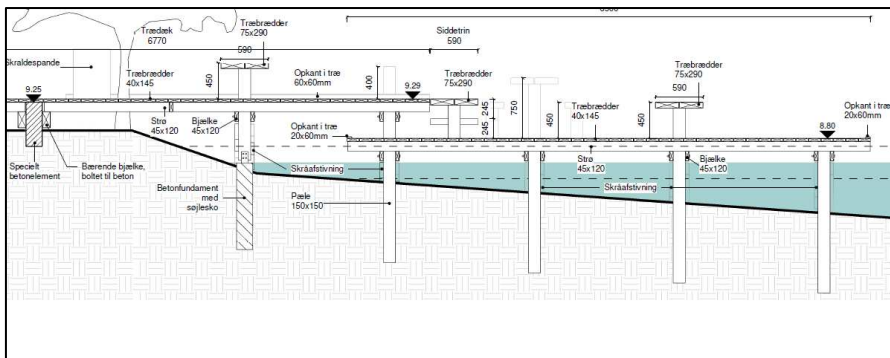
Figur 3 detailtegning (længdesnit) af den østlige bro

Den østlige træbro har et samlet areal på 68 m^2 , hvoraf de 50 m^2 vurderes at påvirke den beskyttede søflade. Broens længde fra klimakanten er $8,5 \text{ m}$ og bredden er 8 m . Broen afsluttes mod vandet af to trin, hvorved der kan opnås tæt kontakt til søvandet. Dæmningens tværsnit og detailtegning af den østlige bro fremgår af Figur 2 og Figur 3.

Den vestlige træbro har et samlet areal på 133 m^2 i to niveauer, hvoraf de 50 m^2 vurderes at påvirke den beskyttede søflade. Broen består af et trædæk i søen med en længde på $6,5 \text{ m}$ og en bredde på $15,9 \text{ m}$. Trædækket forbindes til dæmningen via et $5,12 \text{ m}$ langt og $6,9 \text{ m}$ bredt trædæk med trin til dækket over søfladen. På trædækket i sønetableres siddeplint og to bord/bænkesæt. Dæmningens tværsnit og detailtegning af den vestlige bro fremgår af Figur 4 og Figur 5.

Figur 4 Dæmningens tværsnit ved den vestlige bro

Figur 5 Detailsnit af den vestlige bro

Det fremgår af supplerende e-mail fra ansøger af 7. juli 2021, at alle arbejder forventes at kunne udføres fra landsiden på en måde så glaci/søareal ikke inddrages i arbejdsområdet, og at der anvendes CE mærket træ.

Figur 6 Der har tidligere været anlagt træbroer i Damhussøen ud for dæmningen

Ejendoms- og planforhold

Ejendommen, hvor det ansøgte er beliggende, ejes af Københavns Kommune.

Damhussøen er i kommuneplanen under temaet Rekreation og Natur og retningslinjen naturbeskyttelse (RL 19.60.08).

Dæmningen er udpeget i kommuneplanen som Grøn cykelrute i medfør af temaet Trafik og retningslinje cyklernes By (RL19.43.149).

Københavns Kommune har i november 2017 vedtaget en udviklingsplan for Damhussøen, Damhusengen og Krogebjergparken.

Damhusøen er fredet jf. fredningsnævnets afgørelse af d. 29. oktober 2010 vedr. Harrestrup Å fra Vestvolden til udløbet (Vigerslevparken, Damhussøen, Damhusengen og Krogebjergparken)

Naturforhold

Søen har et areal på ca. 46 ha.

Damhussøen er en del af Vandområdedistrikt Sjælland og afvander til hovedvandområde Øresund. Søen har samlet moderat økologisk tilstand, som følge af moderat tilstand for fytoplankton. Tilstanden er god for makrofytter og fisk.

Damhussøen er omfattet af vandløbsregulativ for Damhussøen - vandløbsregulativ for kommunevandløb nr. 12 af 24. oktober 1996.

Vandstanden i Damhussøen forsøges holdt i kote 8,70 m (DVG 90) ved oppumpning af vand fra Harrestrup Å i det sydøstlige hjørne af Damhusengen og udledes i Damhussøen via et udløbsrør og ud gennem en fontæne.

Københavns Kommune gennemførte i 2017 en overvågning af søens tilstand². Det fremgår af denne at fiskebestanden er artsfattig med aborre og suder som primære fiskearter.

Det fremgår af rapporten at søen er rig på vandplanter, og at den rige undervandsvegetation formodentlig er årsagen til søens gode vandkvalitet, idet vandplanterne formår at holde mængden af tilgængelige næringsstoffer på et lavt niveau. Det fremgår endvidere at søen har en meget stor bestand af den indførte galizisk sumpkrebs.

Københavns Kommune gennemførte i 2017 en overvågning af fuglelivet³. Damhussøen er yngle og rasteområde for flere arter af vandfugle.

Optællinger i 2017 viste at søen er rasteområde for Skarv (171), Knopsvane (6), Troidand (808) og Lille skallesluger (53). De rastende fugle anvender søen som rasteområde og fouragerer formodentlig i Natura 2000 område nr. 143 Vestamager og havet syd for.

Søen er desuden ynglested for en række vandfugle (Figur 7) og mest bemærkelsesværdigt en ynglekoloni af skarv og hættemåge. Ynglefuglene er knyttet til søens øer, da det vegetationsløse stenglacis ved søbredden ikke giver fugle mulighed for at yngle. Den nærmeste fugleø befinder sig i en afstand af 300-350 m. fra broerne)

² Fiskeøkologisk laboratorium 2018, Damhussøen Miljøtilstand samt plante- og dyreliv 2017.

³ Rasmussen, L.M. 2016 Damhussøen og Damhusengen, Fugle og forvaltning 2017. Rapport fra Natur360 til Københavns Kommune

Art	antal	
	søen	totalt
Skarv	188	
Toppet lappedykker	4	
Knopsvane	2	
Grågås	5	
Gråand	12	
Troldand	4	
Taffeland	1	
Blishøne	9	
Rørhøne	1	
Hættemåge	263	

Figur 7 Ynglefugle i Damhussøen 2017

Internationale beskyttelsesområder og beskyttede arter

Damhussøen er ikke beliggende i et Natura 2000 område. Det nærmeste område er Natura 2000 område nr. 143 Vestamager og havet syd for, som befinder sig ca. 5 km fra Damhussøen.

Udpegningsgrundlaget er pt. under revision og habitatvurderinger gennemføres ud fra det gældende udpegningsgrundlag (**Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**) og det reviderede udpegningsgrundlag (**Fejl! Henvisningskilde ikke fundet. Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**) indtil Kommissionen har accepteret det reviderede udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlaget udgøres af følgende:

Tabel 1 Udpegningsgrundlaget jf. Natura 2000 plan 2016-2021

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 127		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Strandeng (1330)	Grå/grøn klit (2130)
	Klitlavning (2190)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 111		
Fugle:	skarv (T)	rørdrum (Y)
	knopsvane (T)	troldand (T)
	lille skallesluger (T)	stor skallesluger (T)
	rørhøg (Y)	fiskeørn (T)
	vandrefalk (T)	pletlet rørvagtel (Y)
	klyde (Y)	almindelig ryle (Y)
	havterne (Y)	dværghavterne (Y)
	mosehornugle (Y)	

Naturtyper og fuglearter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl. Udpegningsgrundlag for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Tabel 2 Det reviderede udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 127		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Strandeng (1330)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klitlavning (2190)
	Kransnålalge-sø (3140)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	
Arter:	Skævvindelsnegl (1014)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 111		
Fugle:	Skarv (T)	Rørdrum (Y)
	Bramgås (T)	Knarand (T)
	Skeand (T)	Troldand (T)
	Lille skallesluger (T)	Stor skallesluger (T)
	Rørhøg (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Klyde (Y)	Almindelig ryle (Y)
	Brushane (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet. Ved fuglearter er det angivet, om der er tale om ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

I Danmarks naturdata er der registreringer af fire arter flagermus (dværg-, brun-, vand- og troldflagermus). Flagermus fouragerer ved søen og anvender formodentlig de mange gamle træer ved søen som yngle- og rasteområde. Ingen af registreringerne af Flagermus stammer fra selve Damhusdæmningen. Alle de nævnte arter af flagermus er såkaldte bilag IV arter i medfør af habitatdirektivet⁴.

Københavns Kommune vurderer, at de ansøgte broer ikke vil påvirke målsætningen eller udpegningsgrundlaget negativt i væsentlig grad. Som nævnt ovenfor viste en optælling i 2017 at søen anvendes til dagrest for flokke af skarv, troldand og lille skallesluger, der indgår i udpegningsgrundlaget. Der er dels tale om rastende fugle i vinterperioden, hvor broerne vil blive anvendt i mindre grad, og dels vurderes fuglene ikke at raste så tæt på dæmningen, at forstyrrelse vil udgøre et problem for de rastende fugle.

Lovgivning

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 stk. 1 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af naturlige søer og vandhuller, hvis areal er større end 100 m². Forbuddet mod at ændre i tilstanden af beskyttede naturtyper er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i at de beskyttede naturtyper opretholdes. Kommunalbestyrelsen kan dog i henhold til naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 i særlige tilfælde dispensere fra forbuddet.

⁴ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

Ifølge lovbemærkningerne til naturbeskyttelsesloven skal der foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, der ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper. Reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelseshensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området

Før der gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper, skal der ifølge habitatbekendtgørelsen⁵ foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Jf. habitat bekendtgørelsens⁶ § 10 stk. 1 nr.1. kan der endvidere ikke gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis det ansøgte, kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Anlæg af de to broer kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Det er Københavns Kommunes vurdering, at der vil være tale om en mindre tilstandsændring på 170 m² ud af søens samlede areal på 46 hektar.

Dæmningen, hvor broerne etableres, indgår i et parklignende landskab ved søens bredder. Ved dæmningen udgøres bredzonen af et stenglacis med en meget begrænset naturlig vegetation. Det er Københavns Kommune vurdering, at broerne vil udgøre en mindre tilstandsændring, der ikke afgørende vil ændre på tilstanden af søen, som beskyttet naturtype eller væsentlige naturværdier.

⁵ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (BEK nr. 1595 af 06/12/2018)

Broerne anlægges i en tilstrækkelig stor afstand (300-350 m) til den nærmest af søens to fugleøer, og det vurderes at broerne ikke vil forstyrre fuglelivet på øen.

Københavns Kommune lægger desuden vægt på, at der er tale om offentligt tilgængelige broer, der tilgodeser væsentlige rekreative interesser og friluftsliv, for et stort antal borgere i Københavns Kommune og primært i Vanløse og Rødovre, samt at broerne vil forbedre befolkningens adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedrer mulighederne for friluftslivet jf. naturbeskyttelseslovens formål § 1, stk. 3.

Som følge heraf vurderer Københavns Kommune, at der er tale om et særligt tilfælde, der ikke vil skabe en uønsket præcedens.

Københavns Kommune vurderer, at broerne ikke påvirker bilag IV arter negativt, idet der alene er registreret flagermus ved Damhussøen. Det vurderes, at flagermus ikke påvirkes negativt som følge af anlæg af broerne, da broerne ikke påvirker træer, og da søen som fourageringsområde for arter af flagermus vil være upåvirket.

Københavns Kommune vurderer, at de ansøgte broer ikke i væsentlig grad vil påvirke målsætningen eller udpegningsgrundlaget negativt for Natura 2000-område nr. 143 Vestamager og havet syd for. Som nævnt ovenfor viste en optælling i 2017, at søen anvendes til dagrest for flokke af skarv, trolldand og lille skallesluger, der indgår i udpegningsgrundlaget. Der er dels tale om rastende fugle i vinterperioden, hvor broerne vil blive anvendt i mindre grad, og dels vurderes fuglene ikke at raste så tæt på dæmningen, at forstyrrelse vil udgøre et problem for de rastende fugle.

Klagevejledning

Afgørelsen kan af de klageberettigede, jf. lovens § 78 stk. 1 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet inden 4 uger efter den er meddelt. De klageberettigede er jf. § 86:

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) offentlige myndigheder,
- 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Eventuel klage indsendes via Klageportalen, som findes via dette [link](#) . Teknik- og Miljøforvaltningen får automatisk besked om at der er indgået en klage.

Rettidig klage har opsættende virkning, hvilket indebærer, at tilladelsen, i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87 stk. 7, ikke må udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis Teknik- og Miljøforvaltningen modtager orientering om en klage, vil ansøger blive orienteret nærmere herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af klagen, at klageberettigede indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet (900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for andre). Yderligere vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside via dette [link](#).

Dispensationen må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Såfremt der klages rettidigt over tilladelsen, må denne ikke udnyttes, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Ansøger kan indbringe afgørelsen for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder fra afgørelsens modtagelse. Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag.

Venlig hilsen

Søren Ferdinand Hansen
Specialkonsulent

Kopi til:

- Miljøstyrelsen (mst@mst.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening (dn@dn.dk)
- DN København (koebenhavn@dn.dk)
- Friluftsrådet (fr@friluftsradet.dk)
- Friluftsrådet Kreds København (koebenhavn@friluftsradet.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening (natur@dof.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening lokalafdeling København (kbh.kontakt@dof.dk)
- Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse (kontaktFHF@gmail.com)
- Vanløse Lokaludvalg (adh@kk.dk)
- Københavns Kommunes Økonomiforvaltning (okf@okf.kk.dk)